

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1946 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1946/47 m. m.

Genom en den 25 januari 1946 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 30, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

1. medgiva att för anlåtande av biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband må för budgetåret 1946/47 i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå högst 7 000 kronor;

2. godkänna av föredraganden för budgetåret 1946/47 förordade grunder för anslag ur kyrkofonden till avlöning av pastorerna i de svenska församlingarna i Köpenhamn, Berlin, Paris, Helsingfors, Oslo och London;

3. godkänna av föredraganden förordade jämkningar av grunderna för militärpastorernas avlöning ur kyrkofonden.

1. Anslag ur kyrkofonden för anlåtande av biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband.

Jämlikt stadgande i 6 § kyrkofondslagen skall ur kyrkofonden gäldas bland annat anslag, som Kungl. Maj:t och riksdagen finna skäligt ställa till vederbörande statsdepartements förfogande för anlåtande av biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband. Under en följd av år ha inom ecklesiastikdepartementet särskilda experter varit sysselsatta med sådana arbetsuppgifter. På förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen medgivit, att anslag ur kyrkofonden för ifrågavarande ändamål finge för vart och ett av nedannämnda budgetår utgå med högst de belopp, som angivas i följande sammanställning, vilken även utvisar medelsåtgången i avrundade tal enligt av statskontoret under hand lämnade uppgifter:

Budgetår	Anslag kronor	Medelsåtgång kronor
1942/43	12 000	11 400
1943/44	7 000	5 200
1944/45	7 000	6 000
1945/46	7 000	

I propositionen framhålles, att minskningen av anslaget från och med budgetåret 1943/44 beror på att en av de ifrågavarande experterna erhållit en för ändamålet nyinrättad tjänst i ecklesiastikdepartementet, och uttalas, att för nästa budgetår torde böra beräknas oförändrat medelsbehov, högst 7 000 kronor för nu ifrågavarande ändamål.

2. Anslag ur kyrkofonden till avlöning av pastorer vid svenska församlingar i utlandet.

I proposition (nr 188) till 1945 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag angående grunderna för utgående under budgetåret 1945/46 av anslag ur kyrkofonden till avlöning av pastorerna i de svenska församlingarna i Köpenhamn, Berlin, Paris, Helsingfors, Oslo och London.

I skrivelse den 26 maj 1945 (nr 299) anmälde därefter riksdagen, att riksdagen bifallit vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit.

I anledning av riksdagens beslut meddelade Kungl. Maj:t den 29 juni 1945 bestämmelser i ämnet. Enligt dessa bestämmelser utgår till pastorn vid en var av följande svenska församlingar i utlandet, nämligen svenska Gustafsförsamlingen i Köpenhamn, svenska Victoriaförsamlingen i Berlin, svenska Sofiaförsamlingen i Paris, svenska Olaus Petriförsamlingen i Helsingfors och svenska Margaretaförsamlingen i Oslo, ur kyrkofonden under budgetåret 1945/46 avlöning på sätt i det följande angives. En var av dessa pastorer erhåller *dels* i grundavlöning med provisorisk förhöjning 8 100 kronor, *dels* procentuellt dyrtidstillägg och kristillägg därå enligt de grunder för åtnjutande av sådana tillägg, som för motsvarande tid gälla för kyrkoherde i territoriell hemlandsförsamling, *dels* ock ett tillfälligt utlandstillägg. Utlandstillägget utgår i form av grundbelopp och barnbidrag. Grundbeloppet utgör 2 600 kronor för pastorn i Berlin, 2 000 kronor för pastorn i Paris och 1 600 kronor för en var av pastorerna i Köpenhamn, Helsingfors och Oslo. Barnbidrag utgår till varje befattningshavare, som på grund av försörjningsplikt underhåller barn under 19 års ålder, med 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt med 2 000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år. Därest befattningshavaren jämte sin här angivna prästerliga avlöning uppbär arvode eller annan fast ersättning för särskilt uppdrag vid sidan av pastorstjänsten, minskas dock utlandstilläggets grundbelopp för tid, varunder dylikt arvode utgår. Barnbidraget bestämmes kvartalsvis efter barnets ålder vid kvartalets början. Pastor, som kommer i åtnjutande av ifrågavarande avlöningsförmåner, får icke mottaga särskild ersättning för honom på grund av tjänsten åliggande förrättningar, vare sig förrättningen avser i utlandsförsamlingen inskrivna medlemmar eller andra till därvarande svenska koloni hörande personer eller resande eller eljest på orten tillfälligt vistande landsmän.

Enligt ifrågavarande av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser äger vidare pastorn vid Ulrika Eleonora svenska församling i London, som i övrigt icke åtnjuter avlöning ur kyrkofonden, under viss förutsättning uppbära tillfälligt utlandstillägg efter samma grunder som de nyss nämnda utlandspastorerna, därvid grundbeloppet skall utgöra 2 000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt domkapitlet i Uppsala att inkomma med erforderlig redogörelse för de ekonomiska förhållanden på utlandspastorernas stationeringsorter, som kunde vara av betydelse för avvägningen av utlandspastorernas avlöningsförmåner under tiden närmast efter budgetåret 1945/46, har domkapitlet den 28 september 1945 inkommit med utredning. En redogörelse för denna finnes intagen i propositionen.

I propositionen uttalas att de för innevarande budgetår meddelade bestämmelserna om anslag ur kyrkofonden till avlöning av pastorerna vid de svenska församlingarna i Köpenhamn, Berlin, Paris, Helsingfors, Oslo och London torde böra erhålla fortsatt giltighet även för nästa budgetår.

3. Jämkning av grunderna för militärpastorernas avlöning.

I propositionen 1939 L: 139 föreslogs bland annat, att för den religiösa verksamheten i fredstid inom försvarsväsendet skulle vid flertalet då befintliga truppförband och vid vissa angivna militära skolor anställas en präst tillhörande svenska kyrkan (militär-, respektive marinpastor). Förslaget bifölls av riksdagen (skrivelse 1939 L: 4, punkten 174). Sedermera föreslogs genom propositionen 1942: 144, att på kyrkofonden skulle överföras utgifterna för ifrågavarande prästers avlöning. Sedan riksdagen i skrivelse, nr 193, tillkännagivit, att den antagit berörda förslag, utfärdades den 15 maj 1942 lag i ämnet, innefattande visst tillägg till bestämmelserna i 6 § lagen om kyrkofond (sv. förf. saml. nr 236.) Därigenom stadgades, att från och med den 1 juli 1942 skall för avlöning av de i fredsorganisationen vid försvarsväsendet anställda prästerna utgå anslag ur kyrkofonden i enlighet med vad Kungl. Maj:t efter av riksdagen godkända grunder bestämmer.

I propositionen 1943: 216 förordades sedermera, att räckvidden av Kungl. Maj:ts befogenhet jämlikt det år 1942 införda stadgandet i 6 § kyrkofondslagen skulle preciseras på sådant sätt, att i fråga om anställande och avlöning på kyrkofondens bekostnad av militär- eller marinpastor, ingående i 1939 års organisation av den andliga vården vid försvarsväsendet under fredsförhållanden, det skulle tillkomma Kungl. Maj:t att — utan särskild hänvändelse till riksdagen — för varje ifrågakommande fall besluta, såframt fråga vore om förband eller utbildningsanstalt, som enligt av riksdagen godkänd plan för krigsmaktens indelning i fred skulle ingå i någon av krigsmaktens försvarsgrenar. Härvid förutsattes dock, att dylik militär- eller marinpastorsbefattning icke skulle inrättas vid förband eller utbildningsan-

stalt i Boden eller Karlsborg eller tillhörande Stockholms och Karlskrona örlogsstationer samt att, där fråga vore om utbildningsanstalt, särskild sådan befattning skulle inrättas endast vid anstalt, vid vilken utbildning påginge mera stadigvarande och under längre tid.

I sistnämnda proposition föreslogs vidare beträffande arvodena åt ifrågasvarande militär- och marinpastorer, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att för varje särskild befattningshavare — med hänsyn tagen till vederbörande förbands eller utbildningsanstalts storlek och omständigheterna i övrigt — bestämma arvodets belopp, dock att detta finge högst uppgå vid regemente till 600 kronor, vid kår och flygflottilj (flygbaskår) till 400 kronor samt vid fristående mindre enhet (kompani, detachment och liknande) till 200 kronor, allt för år. Utbildningsanstalt och särskilt förband ur flottan borde härvid få hänföras till den arvodesgrupp, som befundes närmast motsvara dess allmänna beskaffenhet. För marinpastorn vid kustflottan borde arvodet liksom dittills utgå med 300 kronor för månad samt för pastor på flottans långresefartyg, där sådan förordnades, högst 2 000 kronor för den tid, han under ett år medföljde fartyget på expedition. Militär- och marinpastor i vissa fall tillkommande reseersättning och kosthåll borde icke bestridas ur kyrkofonden utan såsom dittills utgå från vederbörligt anslag å riksstatsens fjärde huvudtitel.

Riksdagen (skrivelse 1943: 394) lämnade vad sålunda föreslagits utan erinran.

Jämlikt av Kungl. Maj:t givna bestämmelser utgår, såvitt nu är i fråga, arvode till militärpastor vid regemente inom armén, med undantag av Värmlands regemente, med 600 kronor för år, till militärpastor vid kår, med undantag av luftvärnskår, med 400 kronor för år samt till militärpastor vid självständigt kompani, vid infanteriskjutskolan och vid beredskapsdivision ur luftvärnsartilleriet med 200 kronor för år.

I skrivelse den 17 november 1944 har försvarsväsendets personalvårdsnämnd — under erinran att beredskapsdivisionerna ur luftvärnsartilleriet utgått ur organisationen och självständiga luftvärnskårer organiserats att ingå även i fredsorganisationen — hemställt, att årsarvodet för militärpastor vid luftvärnskår, vid självständigt kompani och vid infanteriskjutskolan måtte få utgå med 400 kronor samt att årsarvodet för militärpastor vid Värmlands regemente och vid trängkår måtte få utgå med 600 kronor.

En redogörelse för personalvårdsnämndens skrivelse jämte de däröver av försvarets civilförvaltning och statskontoret avgivna yttranden finnes intagen i propositionen.

I propositionen anför *föredraganden, statsrådet Quensel*, bland annat följande:

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgått ankommer det jämlikt 1943 års riksdags beslut på Kungl. Maj:t att beträffande arvodena åt här ifråga-

varande militärpastorer för varje särskild befattningshavare — med hänsyn tagen till vederbörande förbands eller utbildningsanstalts storlek och omständigheterna i övrigt — bestämma arvodets belopp, dock att detta må högst uppgå vid regemente till 600 kronor, vid kår och flygflottilj (flygbaskår) till 400 kronor samt vid fristående mindre enhet (kompani, detachment och liknande) till 200 kronor, allt för år. Ett genomförande av personalvårdsnämndens förevarande förslag, i vad detsamma avser höjning av arvodena åt militärpastorerna vid trängkår och självständigt kompani, förutsätter viss jämkning av de av 1943 års riksdag godkända grunderna för militärpastorernas avlönande. Däremot synes riksdagens medverkan icke vara erforderlig i fråga om nämndens förslag i övrigt. Då jag finner bärande skäl ha anförts till stöd för förslaget om en höjning av arvodena åt militärpastorerna vid trängkår och självständigt kompani, vill jag — med beaktande särskilt av svårigheten att finna lämpliga innehavare av de lägst avlönade tjänsterna — förorda en sådan jämkning av nyssnämnda grunder, att arvodets belopp må uppgå vid trängkår till högst 600 kronor för år och vid fristående mindre enhet till högst 400 kronor för år.»

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition, nr 30, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 mars 1946.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter, Bergquist, Ahlkvist, Krügel, Löthner, William Ohlsson* och *Arrhén* samt fru *Svenson*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Olsson* i Mellerud och *Lindberg*, fru *Gustafson* samt herrar *Gustafsson* i Lekåsa, *Rylander* och *Sveningsson*.

Stockholm 1946 Ivar Hæggströms Boktryckeri A. B.

460813